

6 Δεκεμβρίου, 1993

[ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ, ΠΙΚΗΣ, ΑΡΤΕΜΙΔΗΣ, ΑΡΤΕΜΗΣ, ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗΣ, Δ/στές]

ΑΝΑΦΟΡΙΚΑ ΜΕ ΑΙΤΗΣΗ ΤΗΣ Α.Μ. ΤΟΥ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΚΥΠΡΟΥ Κ.Κ. ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ (ΑΡ.4), ΚΑΘ' ΟΥ Η ΑΙΤΗΣΗ ΣΤΗΝ ΑΙΤΗΣΗ ΜΕ ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ 31/1/92 ΣΤΗΝ ΑΓΩΓΗ 6103/89 ΤΟΥ ΕΠΑΡΧΙΑΚΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ ΛΕΥΚΩΣΙΑΣ,

ΓΙΑ ΕΚΔΟΣΗ ΔΙΑΤΑΓΜΑΤΟΣ Η/ΚΑΙ ΕΝΤΑΛΜΑΤΟΣ ΑΚΥΡΩΤΙΚΟΥ (CERTIORARI) Η/ΚΑΙ ΕΝΤΑΛΜΑΤΟΣ ΑΠΑΓΟΡΕΥΣΗΣ (WRIT OF PROHIBITION),

ΑΝΑΦΟΡΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΕΠΑΡΧΙΑΚΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ ΛΕΥΚΩΣΙΑΣ, ΜΕ ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ 14/10/92, ΣΤΗΝ ΑΙΤΗΣΗ ΜΕ ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ 31/1/92 ΣΤΗΝ ΑΓΩΓΗ 6103/89.

(Πολιτική Έφεση Αρ. 8894)

-
- 5 Προνομιακά Εντάλματα — Αίτηση για έκδοση ενταλμάτων prohibition και certiorari εναντίον απόφασης Επαρχιακού Δικαστηρίου με την οποία, i) αποφασίσθηκε ότι το Δικαστήριο είχε δικαιοδοσία δυνάμει του άρθρου 42 του περί Δικαστηρίων Νόμου και της Δ.42Α των Θεσμών Πολιτικής Δικονομίας να ακούσει αίτηση για τιμωρία του εφεσείοντα για παροχή βοήθειας και συνδρομής σε τρίτο πρόσωπο για την παρακοή διατάγματος, και ii) ότι είχε δικαίωμα να διατάξει την προσωπική προσέλευση του εφεσείοντα ενώπιον του Δικαστηρίου κατά την ακρόαση της αίτησης — Σχετικά με το ένταλμα prohibition, ούτε η έφεση, ούτε η 10 διαδικασία δυνάμει της Δ.48, θ.18 αποτελούσαν εναλλακτικά ένδικα μέσα — Ενόψει της συνάφειας μεταξύ του αντικειμένου του εντάλματος prohibition και αυτού του certiorari υπήρχαν εξαιρετικές περιστάσεις για την αναθεώρηση μέσω certiorari και της απόφασης του Επαρχιακού Δικαστηρίου.
- 15 Καταφρόνηση του Δικαστηρίου— Διάκριση μεταξύ αστικής καταφρόνησης και ποινικής καταφρόνησης — Η παροχή βοήθειας και συνδρομής προς κάποιον για να παραβεί διάταγμα του Δικαστηρίου αποτελεί ποινική καταφρόνηση δυνάμει του άρθρου 44 του περί Δικαστηρίων Νόμου και δικάζεται, εκτός από ορισμένες εξαιρέσεις, από το Επαρχιακό 20 Δικαστήριο στην άσκηση της ποινικής του δικαιοδοσίας — Η παρακοή διατάγματος από το ίδιο το πρόσωπο εναντίον του οποίου εκδόθηκε το

διάταγμα συνιστά αστική καταφρόνηση και δικάζεται από το Επαρχιακό Δικαστήριο στην άσκηση της αστικής του δικαιοδοσίας δυνάμει του άρθρου 42 του περί Δικαστηρίων Νόμου και της Δ.42Α των Θεσμών Πολιτικής Δικονομίας.

Ο αιτητής, Αρχιεπίσκοπος Κύπρου, είχε υποβάλει αίτηση για έκδοση ενταλμάτων prohibition και certiorari εναντίον απόφασης του Επαρχιακού Δικαστηρίου Λευκωσίας με την οποία κρίθηκε ότι i) το Δικαστήριο είχε δικαιοδοσία να εκδικάσει αίτηση εναντίον του αιτητή, που είχε υποβληθεί δυνάμει του άρθρου 42 του περί Δικαστηρίων Νόμου και της Δ.42Α των Θεσμών Πολιτικής Δικονομίας, για τιμωρία του αιτητή για παροχή βοήθειας και συνδρομής (aiding and abetting) προς τρίτο πρόσωπο, εναντίον του οποίου είχε εκδοθεί προσωρινό διάταγμα του Δικαστηρίου, να παραβεί το διάταγμα αυτό, και ii) να διατάξει την προσωπική παρουσία του αιτητή κατά την εκδίκαση της αίτησης. Ενάντιον της απόφασης του Επαρχιακού Δικαστηρίου είχε καταχωρηθεί και έφεση. Το Ανώτατο Δικαστήριο απόρριψε πρωτόδικα την αίτηση, διότι έκρινε ότι υπήρχε η εναλλακτική διαδικασία της έφεσης και δεν συνέτρεχαν εξαιρετικές περιστάσεις για την επίκληση της δικαιοδοσίας του Ανωτάτου Δικαστηρίου για έκδοση προνομιμακών ενταλμάτων. Κατ' έφεση, ο αιτητής ισχυρίστηκε ότι η αρχή που είχε επικαλεσθεί το πρωτόδικο Δικαστήριο δεν εφαρμοζόταν στην περίπτωση του εντάλματος prohibition. Περαιτέρω ισχυρίστηκε ότι η διαδικασία δυνάμει των άρθρων 42 του περί Δικαστηρίων Νόμου και της Δ.42Α των Θεσμών Πολιτικής Δικονομίας μπορεί να χρησιμοποιηθεί μόνο εναντίον του προσώπου που έχει παρακούσει το διάταγμα, και όχι εναντίον τρίτου προσώπου που κατηγορείται για παροχή βοήθειας και συνδρομής σ' αυτό για την παρακοή του διατάγματος.

Αποφασίσθηκε ότι:

- (α) Αναφορικά με την αίτηση για έκδοση του εντάλματος prohibition, ούτε η έφεση, ούτε η διαδικασία παροχής αναστολής δυνάμει της Δ. 48 θ.18 των Θεσμών Πολιτικής Δικονομίας συνιστούσαν εναλλακτικό ένδικο μέσο, διότι η μεν έφεση δεν είχε σαν αποτέλεσμα την διακοπή της διαδικασίας ενώπιον του Επαρχιακού Δικαστηρίου, η δε διαδικασία δυνάμει της Δ.48 θ.18 θα οδηγούσε στην αναστολή μόνο των εκτελεστών αποτελεσμάτων της προσβαλλόμενης απόφασης και όχι την διακοπή της διαδικασίας ενώπιον του Επαρχιακού Δικαστηρίου. Κατά συνέπεια, ο αιτητής δικαιωματικά μπορούσε να αξιώσει την εξέταση της ουσίας του θέματος αναφορικά με την ύπαρξη ή μη δικαιοδοσίας του Επαρχιακού Δικαστηρίου.
- (β) Ενόψει της συνάφειας μεταξύ του αντικειμένου των δύο θεραπειών prohibition και certiorari, και του παράδοξου της ενδεχόμενης έκδο-

5 της εντάλματος prohibition αφενός και της διατήρησης της αντίθετης απόφασης του Επαρχιακού Δικαστηρίου πάνω στο ίδιο θέμα αφετέρου, διαπιστώνεται η ύπαρξη εξαιρετικών περιστάσεων για την αναθεώρηση μέσω certiorari και της απόφασης του Επαρχιακού Δικαστηρίου.

10 (γ) Η δικαιοδοσία των κατωτέρων Δικαστηρίων για την αντιμετώπιση θεμάτων που συνιστούν καταφρόνηση του Δικαστηρίου αντλείται από τον δικαιοδοτικό Νόμο, που στην περίπτωση της Κύπρου είναι ο περί Δικαστηρίων Νόμος. Το άρθρο 44 προβλέπει για το πλημμέλημα της καταφρόνησης του Δικαστηρίου η εκδίκαση του οποίου, με εξαίρεση μόνο τις περιπτώσεις καταφρονητικών πράξεων που διαπραττόνται ενώπιον του Δικαστηρίου, ανατίθεται στο Επαρχιακό Δικαστήριο στην άσκηση της ποινικής του δικαιοδοσίας. Το άρθρο 42 του περί Δικαστηρίων Νόμου αφορά την δικαιοδοσία του Δικαστηρίου να εξαναγκάσει υπακοή στα διατάγματα που εκδίδει, μέσα στα πλαίσια της άσκησης της πολιτικής του δικαιοδοσίας. Η διαδικασία αυτή δυνάμει του άρθρου 42 του περί Δικαστηρίων Νόμου και της Δ.42Α των Θεσμών Πολιτικής Δικονομίας, που αποτελεί τον διαδικαστικό κανονισμό δυνάμει του οποίου ασκείται η δικαιοδοσία του Επαρχιακού Δικαστηρίου δυνάμει του άρθρου 42, μπορεί να στραφεί μόνο εναντίον του προσώπου προς το οποίο απευθύνεται το διάταγμα, και όχι εναντίον τρίτου προσώπου που κατηγορείται για παροχή συνδρομής και βοήθειας σ' αυτό.

25 (δ) Στην προκείμενη περίπτωση, το Επαρχιακό Δικαστήριο είχε υπερβεί την δικαιοδοσία του, διότι είχε επιχειρήσει να χρησιμοποιήσει την διαδικασία του άρθρου 42 του περί Δικαστηρίων Νόμου και της Δ.42Α των Θεσμών Πολιτικής Δικονομίας, δηλαδή την διαδικασία της αστικής καταφρόνησης, σε περίπτωση που αφορούσε την άσκηση της ποινικής δικαιοδοσίας του Επαρχιακού Δικαστηρίου δυνάμει του άρθρου 44 του περί Δικαστηρίων Νόμου, και γι' αυτό τα αιτούμενα προνομιακά εντάλματα έπρεπε να εκδοθούν.

Η έφεση επιτράπηκε με έξοδα. Εκδόθηκαν εντάλματα Prohibition και Certiorari.

Υποθέσεις που αναφέρθηκαν:

35 *Ανθίμου (1991) 1 Α.Α.Δ. 41·*

R v. Epping and Harlow General Commissioners [1983] 3 All E.R. 257·

R. v. Chief Constable Merseyside [1986] 1 All E.R. 257·

- R. v. Secretary of State* [1986] 1 All E.R. 717
- Christofi v. Iacovidou* (1986) 1 C.L.R. 236
- Fotiou v. Petrolina Ltd* (1984) 1 C.L.R. 708
- Re E.S. (an Infant)* (1986) 1 C.L.R. 119
- Aftomata Eleourgia v. Monastery of Mahera* (1986) 1 C.L.R. 524 5
- Mouzouris v. Xylophaghos Plantations Ltd* (1977) 1 C.L.R. 287
- Krashias Shoe Factory Ltd v. Addidas* (1989) 1 A.A.Δ. (E) 750
- Ioannides v. Republic* (1971) 3 C.L.R. 8
- Seaward v. Paterson* [1897] 1 Ch 545
- Lee v. Walker* [1985] 1 All E.R. 781 10
- Pooley v. Wheatham* [1880] 15 Ch D 435
- Constandinides v. Vima Ltd* (1983) 1 C.L.R. 348
- Jennison v. Baker* (1972) 1 All E.R. 997
- Attorney-General v. Newspaper Publishing plc* [1987] 3 All E.R. 276
- Attorney-General v. Times Newspapers Ltd* [1991] 2 All E.R. 398. 15

Έφεση.

Έφεση από τον αιτητή κατά της απόφασης Δικαστή του Ανωτάτου Δικαστηρίου Κύπρου (Χρυσοστομή, Δ.) που δόθηκε τις 23 Φεβρουαρίου, 1993, (Αρ. Αίτησης 163/92) με την οποία η αίτησή του για την έκδοση προνομακίου εντάλματος τύπου prohibition και 20 Certiorari απορρίφθηκε.

Π. Ιωαννίδης, για τον εφεσείοντα.

Χρ. Κληρίδης, για τον εφεσίβλητο.

ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ, Δ.: Η απόφαση του Δικαστηρίου θα δοθεί από το Δικαστή Πικτή.

25

ΠΙΚΗΣ, Δ.: Ο εφεσείων είναι ο Αρχιεπίσκοπος Κύπρου. Η έφεση εγείρεται από απόφαση του Ανωτάτου Δικαστηρίου στην άσκηση της πρωτοβάθμιας δικαιοδοσίας του, με την οποία απορρίφθηκε αίτημα του εφεσείοντα για -

- 5 (α) την έκδοση προνομακού εντάλματος τύπου "Prohibition", με το οποίο να εμποδίζεται το Επαρχιακό Δικαστήριο να επιληφθεί αίτησης του εφεσιβλήτου για τιμωρία του εφεσείοντα για καταφρόνηση του δικαστηρίου λόγω έλλειψης δικαιοδοσίας, και,
- 10 (β) την έκδοση προνομακού εντάλματος "Certiorari", με το οποίο να ακυρώνεται απόφαση του Επαρχιακού Δικαστηρίου Λευκωσίας, όπου αποφασίστηκε ότι το Επαρχιακό Δικαστήριο είχε δικαιοδοσία να επιληφθεί του αιτήματος του εφεσιβλήτου και μάλιστα να διατάξει την παρουσία του εφεσείοντα ως επιβεβλημένης για τη διεξαγωγή της δίκης.
- 15

Το ιστορικό των διαδικασιών που οδήγησαν στην έφεση, έχει ως εξής: Ο εφεσιβλήτος Χριστάκης Χριστοφόρου ήταν ένας από τους ενάγοντες σε αγωγή εναντίον αριθμού εναγομένων, μεταξύ των οποίων και ο Άκης Γρηγορίου. Μετά από αίτηση των εναγόντων εκδόθηκε απαγορευτικό διάταγμα εναντίον του Γρηγορίου, βάσει του οποίου απαγορευόταν σ' αυτόν η διενέργεια σειράς πράξεων. Με αίτηση του εφεσιβλήτου, εδραζομένη στο Άρθρο 42 του περί Δικαστηρίων Νόμου, 1960 (Ν. 14/60, ο νόμος) και της Δ.42Α των Θεσμών Πολιτικής Δικονομίας, ζητήθηκε η τιμωρία του εφεσείοντα για την παροχή βοήθειας και συνδρομής (aiding and abetting) στο Γρηγορίου να παρακούσει το διάταγμα το οποίο όντως παρήκουσε. Οι εφεσιβλήτοι ζήτησαν όπως διαταχθεί η προσωπική προσέλευση του εφεσείοντα κατά την ακρόαση της αίτησης. Ο εφεσείων, μέσω του δικηγόρου του, όχι μόνο αντέστη στο αίτημα αλλά ζήτησε όπως παραμερισθεί η αίτηση λόγω έλλειψης δικαιοδοσίας του Επαρχιακού Δικαστηρίου να επιληφθεί του αντικειμένου της. Το Επαρχιακό Δικαστήριο αποφάσισε ότι είχε δικαιοδοσία να επιληφθεί της αίτησης και ότι ενδεικνυόταν η προσωπική παρουσία του εφεσείοντα την οποία και διέταξε. Ο εφεσείων αποτάθηκε στο Ανώτατο Δικαστήριο, επικαλούμενος την πρωτογενή δικαιοδοσία βάσει του Άρθρου 155.4 του Συντάγματος, και αξίωσε την έκδοση (α) εντάλματος τύπου "Prohibition" με το οποίο να εμποδίζεται η συνέχιση της διαδικασίας ενώπιον του Επαρχιακού Δικαστηρίου και (β) ένταλμα τύπου "Certiorari" με το οποίο να ακυρώνεται η απόφαση του Επαρχιακού Δικαστηρίου.

20

25

30

35

40

Το Ανώτατο Δικαστήριο απέρριψε και τα δυο αιτήματα ενόψει -

- (i) Της ύπαρξης διαζευκτικής θεραπείας για την ανατροπή και τον παραμερισμό της απόφασης του Επαρχιακού Δικαστηρίου, εκείνης της έφεσης, δυνατότητα μάλιστα η οποία αξιοποιήθηκε από τον εφεσείοντα (αιτητή) μετά την παροχή άδειας για την υποβολή αίτησης για την έκδοση προνομιακού εντάλματος, και, 5
- (ii) της απουσίας των εξαιρετικών εκείνων περιστάσεων που θα edικαιολογούσαν την επίκληση της δικαιοδοσίας που καθιερώνει το Άρθρο 155.4 παρά τη δυνατότητα άσκησης έφεσης.

Η θέση ότι εφόσο παρέχεται η δυνατότητα αναθεώρησης απόφασης του Επαρχιακού Δικαστηρίου από το Εφετείο, δεν επιχειρείται η εκτέλεση του ίδιου έργου βάσει του Άρθρου 155.4 εκτός αν συντρέχουν εξαιρετικές περιστάσεις, ευρίσκει έρεισμα στη νομολογία [βλ. *Αίτηση Γ. Ανθίμου* (1991) 1 Α.Α.Δ. 41. Βλ. επίσης *R. v. Epping and Harlow General Commissioners* [1983] 3 All E.R. 257, *R. v. Chief Constable Merseyside* [1986] 1 All E.R. 257 και *R. v. Secretary of State* [1986] 1 All E.R. 717]. Εφόσο δε συνέτρεχαν οι απαραίτητες προϋποθέσεις, το Ανώτατο Δικαστήριο απέρριψε την αίτηση για την παροχή θεραπείας βάσει του Άρθρου 155.4, με έξοδα, χωρίς να διερευνήσει οποιαδήποτε από τα ουσιαστικά θέματα που τέθηκαν ενώπιόν του· συγκεκριμένα, το δικαιοδοτικό πλαίσιο του Άρθρου 42 του νόμου και τη δυνατότητα επίκλησής του για την τιμωρία προσώπου το οποίο κατηγορείται για πράξεις υπονομευτικές του κύρους του δικαστηρίου και της αποτελεσματικότητας της δικαστικής λειτουργίας, και της Δ.42Α για σκοπό άλλο από τον πειθαναγκασμό του προσώπου προς το οποίο απευθύνεται να συμμορφωθεί με διάταγμα του δικαστηρίου. 10
15
20
25

Ο εφεσείων υπέβαλε ότι η διακριτική ευχέρεια του Ανωτάτου Δικαστηρίου να απορρίψει αίτηση για την παροχή θεραπείας βάσει του Άρθρου 155.4 εφόσο παρέχεται η δυνατότητα διαζευκτικής θεραπείας, δεν υφίσταται στην περίπτωση εντάλματος τύπου "Prohibition" το οποίο αποσκοπεί στον περιορισμό κατώτερου δικαστηρίου στα πλαίσια της δικαιοδοσίας του και παρεμπόδιση υπέρβασης των ορίων της. Η θέση αυτή ευρίσκει έρεισμα στην αγγλική νομολογία και αντανακλάται στην απόφαση *Christofi and Others v. Iacovidou* (1986) 1 C.L.R. 236. Η έκδοση του εντάλματος "Prohibition" δε συνιστά διαζευκτική θεραπεία προς οποιαδήποτε θεραπεία που μπορεί να χορηγηθεί κατά την έφεση ή συναφώς προς την έφεση. Η άσκηση έφεσης και μόνο δεν αναιρεί την πρωτόδικη διαδικασία, ούτε η θεραπεία της αναστολής που προβλέπεται από τη Δ.48·θ.18 μπορεί να αποτελέσει υποκατάστατο εντάλματος 30
35
40

“Prohibition” [βλ. *Fotiou and Another v. Petrolina Ltd.* (1984) 1 C.L.R. 708, *In re E.S. (an Infant)* (1986) 1 C.L.R. 119 και *Aftomata Eleourgia v. Monastery of Macheria* (1986) 1 C.L.R. 524]. Το αντικείμενο της Δ.48 θ.18 είναι η αναστολή των εκτελεστών αποτελεσμάτων της εφεσιβαλλόμενης απόφασης και όχι η ανακοπή της υπόθεσης λόγω έλλειψης δικαιοδοσίας.

Η αίτηση για “Prohibition” είχε ως έρεισμα την έλλειψη δικαιοδοσίας εκ μέρους του Επαρχιακού Δικαστηρίου να επιληφθεί της αίτησης των εφεσιβλήτων. Το αίτημα απορρίφθηκε χωρίς να διερευνηθεί η δικαιοδοσία του Δικαστηρίου. Η απόρριψή του αφήνει ανοικτό το ενδεχόμενο να συνεχιστεί η διαδικασία και να ασκηθεί δικαιοδοσία έξω από τα δικαιοδοτικά όρια του Επαρχιακού Δικαστηρίου. Η διερεύνηση της δικαιοδοσίας του Επαρχιακού Δικαστηρίου για να διαπιστωθεί κατά πόσο καταφανώς το Επαρχιακό Δικαστήριο υπερέβη τη δικαιοδοσία του, άπτεται των θεμάτων που πραγματεύεται η απόφαση του Επαρχιακού Δικαστηρίου της οποίας επιδιώκεται ο παραμερισμός με αίτημα “Certiorari”. Εφόσον δικαιοματικά ο εφεσίων μπορεί να αξιώσει την έκδοση εντάλματος “Prohibition” για να σταματήσει το Επαρχιακό Δικαστήριο να υπερβαίνει τη δικαιοδοσία του, θα ήταν παράδοξο αν δεν αναθεωρείτο παράλληλα και η απόφαση του Επαρχιακού Δικαστηρίου ως προς τη δικαιοδοσία του. Παράλειψη ταυτόχρονης αναθεώρησης της απόφασης του Επαρχιακού Δικαστηρίου θ’ άφηνε ανοικτό το ενδεχόμενο έκδοσης εντάλματος “Prohibition”, αφενός, και της ύπαρξης αντίθετης απόφασης του Επαρχιακού Δικαστηρίου επί του ίδιου θέματος, αφετέρου. Ενόψει της συνάφειας μεταξύ του αντικειμένου των δυο θεραπειών, διαπιστώνεται η ύπαρξη εξαιρετικών περιστάσεων για την αναθεώρηση μέσω “Certiorari” και της απόφασης του Επαρχιακού Δικαστηρίου.

Οι λόγοι για τους οποίους το Επαρχιακό Δικαστήριο κατέληξε ότι παρέχεται δικαιοδοσία για την εκδίκαση της αίτησης των εφεσιβλήτων για καταδίκη του εφεσείοντα, μη διαδίκου, για καταφρόνηση του δικαστηρίου, για την ενθάρρυνση του προσώπου προς το οποίο απευθυνόταν να παρακούσει διαταγή του Δικαστηρίου, είναι:

(Α) Η δικαιοδοσία που παρέχει το Άρθρο 42 του νόμου δεν περιορίζεται μόνο σε τιμωρία για απείθεια προς διατάγματα του δικαστηρίου ως μέσο για συμμόρφωση με αυτά, αλλά επεκτείνεται και στην τιμωρία τρίτων που βοηθούν ή ενθαρρύνουν την ανυπακοή και,

(Β) Η διαδικασία η οποία προβλέπεται από τη Δ.42Α, παρά την ταύτιση της με την ανυπακοή διατάγματος και την τιμωρία

προσώπου προς το οποίο απευθύνεται το διάταγμα, παρέχει τα δικονομικά μέσα για την αναφορά στο δικαστήριο και την τιμωρία τρίτων που βαρύνονται με πράξεις περιφρονητικές για το δικαστήριο. Στην κατάληξη αυτή το Επαρχιακό Δικαστήριο άχθηκε, όπως αναφέρει στην απόφασή του, “μετά από πολλή και βασανιστική σκέψη ...”.

5

Σε δυο προηγούμενες αποφάσεις του Ανωτάτου Δικαστηρίου τις οποίες σημειώνει ο Επαρχιακός Δικαστής στην απόφασή του, στην *Antonis Mouzouris and Another v. Xylophaghou Plantations Ltd.* (1977) 1 C.L.R. 287, και *Krashes Shoe Factory Ltd. v. Addidas* (1989) 1 Α.Α.Δ. (Ε) 750, αποφασίστηκε ότι (α) προσωπική επίδοση του οπισθογραφημένου διατάγματος αποτελεί προϋπόθεση για την επίκληση της δικαιοδοσίας που θεσμοθετείται με τη Δ.42Α και (β) ότι “οι πρόνοιες της Δ.42Α συνιστούν τις δικονομικές διατάξεις που διέπουν και ρυθμίζουν την άσκηση της πολιτικής δικαιοδοσίας που παρέχει το Άρθρο 42 του Ν. 14/60.” (Απόσπασμα από την *Krashes*).

10

15

Η θέση του εφεσεύοντα είναι ότι η δικαιοδοσία που προέρχεται από το Άρθρο 42 περιορίζεται στην αντιμετώπιση ανυπακοής διατάγματος δικαστηρίου από τα πρόσωπα προς τα οποία το διάταγμα απευθύνεται και ότι πράξεις τρίτων υπονομευτικές του κύρους της δικαστικής λειτουργίας και των σκοπών της, συνιστούν το αδίκημα της καταφρόνησης του δικαστηρίου το οποίο διέπεται από τις διατάξεις του Άρθρου 44 του Ν. 14/60. Ανεξάρτητα από τη θέση αυτή, υπέβαλαν ότι οι διατάξεις της Δ.42Α σκοπούν αποκλειστικά στη θεσμοθέτηση κανόνων για την αντιμετώπιση ανυπακοής διαταγμάτων από τους υποκειμένους σ’ αυτά. Τέλος, έγινε εισήγηση ότι η Δ.42Α δεν επιβάλλει την προσωπική παρουσία του καθ’ ου η αίτηση.

20

25

Οι εφεσίβλητοι υποστήριξαν την πρωτόδικη απόφαση σ’ όλα της τα σημεία. Παρόλο ότι αναγνώρισαν ότι η Δ.42Α είναι δικονομικά προσαρμοσμένη στην ανυπακοή διατάγματος, η διαδικασία η οποία καθιερώνεται μπορεί να προσαρμοστεί και για την προσαγωγή στο πολιτικό δικαστήριο και τρίτων που συνεργούν στην ανυπακοή του διατάγματος του δικαστηρίου από το πρόσωπο προς το οποίο απευθύνεται. Το δικαιοδοτικό πλαίσιο του Άρθρου 42 του νόμου, υπέβαλαν, επεκτείνεται σε κάθε μορφή καταφρόνησης, ενώ το αντικείμενο της διαδικασίας για καταφρόνηση, καθιστά απαραίτητη την παρουσία του καθ’ ου η αίτηση.

30

35

Για να ολοκληρωθεί το ιστορικό, μας αναφέρθηκε ότι ο Γρηγορίου προς τον οποίο απευθυνόταν το διάταγμα, προσήχθη ενώπιον του Επαρχιακού Δικαστηρίου σε ξεχωριστή διαδικασία και καταδι-

40

κάστηκε για ανυπακοή του διατάγματος που κατ' ισχυρισμό παρέβη με τη συνέργεια του εφεσείοντα.

5 Οι δικηγόροι και των δυο μερών έκαμαν εκτεταμένη αναφορά στη νομολογία και προσπάθησαν στις αγορεύσεις τους να φωτίσουν κάθε πτυχή των θεμάτων που αντιμετωπίζονται σ' αυτή την έφεση. Γι' αυτή τους τη βοήθεια εκφράζουμε την ευαρέσκειά μας.

10 Για την αντιμετώπιση της ανυπακοής σε διάταγμα του δικαστηρίου, το Άρθρο 162 του Συντάγματος αναγνωρίζει δικαιοδοσία σε κατώτερα Δικαστήρια της Πολιτείας που συγκροτούνται βάσει νόμου, για τη χρήση των τιμωρητικών μέσων του ποινικού δικαίου για τον πειθαναγκασμό του παραβάτη σε συμμόρφωση. Η δικαιοδοσία των Επαρχιακών Δικαστηρίων για την αντιμετώπιση πράξεων καταφρονητικών των διαταγμάτων τους, στο βαθμό που εκπηγάζει από το Σύνταγμα, περιορίζεται στη χρήση των καθοριζόμενων μέσων για τη συμμόρφωση με τις αποφάσεις τους. Η δικαιοδοσία των 15 δυο ανώτατων Δικαστηρίων που προβλέπει το Σύνταγμα, του Ανωτάτου Συνταγματικού Δικαστηρίου και του Ανωτάτου Δικαστηρίου, η οποία μεταβιβάστηκε στο Ανώτατο Δικαστήριο (Ν. 33/64) αφορά σε κάθε πράξη η οποία συνιστά περιφρόνηση του δικαστηρίου [βλ. Άρθρα 150 και 162 του Συντάγματος]. Αποφάσεις του Ανωτάτου Δικαστηρίου, όπως η **Ioannides v. Republic and Demos Zenios and Others** (1971) 3 C.L.R. 8, διαφωτίζουν ως προς το πλαίσιο της δικαιοδοσίας του Ανωτάτου Δικαστηρίου για την τιμωρία πράξεων καταφρονητικών του δικαστηρίου. Η δικαιοδοσία του Ανωτάτου 25 Δικαστηρίου, βάσει του Συντάγματος, για την τιμωρία πράξεων που συνιστούν καταφρόνηση του δικαστηρίου, μπορεί να παραλληλιστεί με τη συμφνή δικαιοδοσία των ανώτερων δικαστηρίων της Αγγλίας [βλ. Halsbury's Laws of England, 4th ed., Vol. 37, para. 14]. Πού τελειώνει ο παραλληλισμός, δεν είναι επίδικο θέμα στην παρούσα 30 διαδικασία, όπως δεν είναι επίδικο θέμα ο καθορισμός των ορίων της δικαιοδοσίας του Ανωτάτου Δικαστηρίου σ' αυτό τον τομέα και τα δικονομικά μέσα για την άσκησή της.

35 Όπως στην Αγγλία, έτσι και στην Κύπρο, η δικαιοδοσία κατώτερων δικαστηρίων για την αντιμετώπιση πράξεων καταφρονητικών για το κύρος, την υπόσταση και αποτελεσματικότητα των αποφάσεών τους, αντλείται από το δικαιοδοτικό νόμο. Στην Κύπρο ο νόμος αυτός εντοπίζεται στον περί Δικαστηρίων Νόμο 1960 (Ν. 14/60), ο οποίος προσδιορίζει και οριοθετεί την αστική και ποινική δικαιοδοσία του Επαρχιακού Δικαστηρίου, καθώς και του Κακουργιοδικείου. Το Άρθρο 44 του Ν. 14/60 προσδιορίζει σειρά πράξεων που συνιστούν το πλημμέλημα της καταφρόνησης του δικαστηρίου, επισύρον την ποινή της φυλάκισης μέχρι 6 μηνών, και εκεί-

νης του προστίμου. Η εκδίκαση του πλημμελήματος της καταφρόνισης του δικαστηρίου, ανάγεται στην ποινική δικαιοδοσία του Επαρχιακού Δικαστηρίου, όπως αυτό καθορίζεται στο Άρθρο 24 του Ν. 14/60, και ασκείται σύμφωνα με την κατά τόπο αρμοδιότητα του Επαρχιακού Δικαστηρίου σε ποινικές υποθέσεις, όπως ορίζεται στο Άρθρο 23 του ίδιου νόμου. Ορισμένες μορφές του πλημμελήματος της καταφρόνισης του δικαστηρίου, οι οποίες διαπράττονται στην παρουσία του δικαστηρίου, ποινικού ή αστικού, μπορεί να εκδικαστούν συνολτικά σύμφωνα με τις διατάξεις του Άρθρου 44(2) του Ν. 14/60.

Η μόνη άλλη πρόνοια του Ν. 14/60 η οποία παρέχει δικαιοδοσία για την αντιμετώπιση πράξεων καταφρονητικών για το δικαστήριο, είναι το Άρθρο 42 το οποίο προβλέπει:

“42. Τηρουμένου οιουδήποτε διαδικαστικού κανονισμού έκαστον δικαστήριον θα έχη εξουσίαν να εξαναγκάξη εις υπακοήν προς οιονδήποτε διάταγμα εκδοθέν υπ’ αυτού, διατάττον ή απαγορεύον την εκτέλεσιν οιασδήποτε πράξεως, διά προστίμου ή φυλακίσεως ή μεσεγγυήσεως πραγμάτων. Και το δικαστήριον δύναται επιπροσθέτως να επιδικάση εις το πρόσωπον προς το συμφέρον του οποίου εξέδότη το διάταγμα τοιούτου ποσόν υπό μορφήν αποζημιώσεως, ως το δικαστήριον δύναται να θεωρήση πρέπον.”

Το αντικείμενο του Άρθρου 42 είναι η παροχή δικαιοδοσίας στο Επαρχιακό Δικαστήριο για εξαναγκασμό προς υπακοή σε διατάγματα του. Ο πλαγιότιτλος του άρθρου αυτού “Εξαναγκασμός υποταγής εις Διατάγματα” είναι απόλυτα ακριβής. Τα μέσα τα οποία παρέχονται για το σκοπό αυτό, είναι κατά κύριο λόγο εκείνα του ποινικού δικαίου για την τιμωρία των αδικολογούντων. Το Άρθρο 42 αναπαράγει ουσιαστικά την εξουσία που παρέχεται με το Άρθρο 162 του Συντάγματος για τον πειθαναγκασμό σε υπακοή σε διατάγματα του Επαρχιακού Δικαστηρίου.

Και τα δικονομικά μέσα που θεσμοθετεί η Δ.42Α των Θεσμών Πολιτικής Δικονομίας, υπό την αίρεση των οποίων τίθεται η άσκηση της δικαιοδοσίας που προβλέπεται από το Άρθρο 42 του νόμου, συναρτώνται άμεσα και αποκλειστικά με το αντικείμενο του Άρθρου 42, δηλαδή τον πειθαναγκασμό του προσώπου προς το οποίο απευθύνεται να συμμορφωθεί με διαταγή του Επαρχιακού Δικαστηρίου. Οι πρόνοιες της Δ.42Α έχουν ως αποκλειστικό αντικείμενο τον καθορισμό των δικονομικών μέσων για τον εξαναγκασμό του προσώπου προς το οποίο απευθύνεται διάταγμα του δικαστηρίου σε συμμόρφωση με τα μέσα τα οποία προβλέπονται στο

Άρθρο 42. Η διάκριση μεταξύ των αντικειμένων του Άρθρου 42 και του Άρθρου 44 του Ν. 14/60, έχει ως ιστορικό υπόβαθρο τη διάκριση μεταξύ αστικής και ποινικής καταφρόνησης του δικαστηρίου κατά το αγγλικό δίκαιο [βλ. *Seaward v. Paterson* [1897] 1 Ch 545]. Η ανυπακοή διατάγματος από το πρόσωπο προς το οποίο απευθύνεται, συνιστά αστική καταφρόνηση, ενώ πράξεις τρίτων, υπονομευτικές του κύρους της Δικαιοσύνης, συνιστούν ποινική καταφρόνηση του δικαστηρίου [βλ. *Lee v. Walker* [1985] 1 All E.R. 781]. Το Άρθρο 44(1)(ια) του Ν. 14/60 καθιερώνει τη σκόπιμη ανευλάβεια σε οποιαδήποτε διαδικαστική διαδικασία ως διαγωγή συνιστώσα καταφρόνηση του δικαστηρίου.

Όπως υποδείχθηκε στη *Pooley v. Wheatham* [1880] 15 Ch D 435, τα τιμωρητικά μέσα στη διάθεση του πολιτικού δικαστηρίου για πειθαναγκασμό σε υπακοή σε διατάγματά του, δε μεταβάλλουν τον αστικό χαρακτήρα της διαδικασίας ή το στόχο στον οποίο σκοπεί, την εξασφάλιση συμμόρφωσης προς τη διαταγή του δικαστηρίου.

Η διάκριση μεταξύ αστικής και ποινικής καταφρόνησης του δικαστηρίου αναγνωρίστηκε από το Ανώτατο Δικαστήριο στην *Constantinides v. Vima Ltd* (1983) 1 C.L.R. 348. Στη σελίδα 354 επισημαίνεται: “Civil contempt is committed, as the authorities establish, whenever a party disobeys an order of the Court. It is an extraordinary process designed to equip a civil Court with the armoury of a criminal Court in the interests of the efficacy of the civil jurisdiction of the Courts.”.

Και σε ελληνική μετάφραση, “Αστική καταφρόνηση διαπράττεται, όπως καθιερώνει η νομολογία, οπιοτεδήποτε διάδικος παρακούσει διαταγή του Δικαστηρίου. Πρόκειται για εξαιρετική διαδικασία η οποία αποσκοπεί να εξοπλίσει το πολιτικό Δικαστήριο με την πανοπλία του ποινικού Δικαστηρίου χάριν της εδραίωσης της αστικής δικαιοδοσίας των Δικαστηρίων.”.

Οι πράξεις που συνιστούν το πλημμέλημα της καταφρόνησης του δικαστηρίου, συνιστούν ποινικό αδίκημα η εκδίκαση του οποίου ανάγεται στην ποινική δικαιοδοσία του Επαρχιακού Δικαστηρίου. Αντίθετα, η δικαιοδοσία για πειθαναγκασμό του παρακούοντα διάταγμα του δικαστηρίου σε συμμόρφωση, ανάγεται στην αστική δικαιοδοσία του Επαρχιακού Δικαστηρίου, γεγονός που προσδίδει στις πράξεις ανυπακοής το χαρακτηρισμό αστικής ή πολιτικής καταφρόνησης του δικαστηρίου. Αυτή είναι η μόνη μορφή καταφρόνησης του δικαστηρίου που υπόκειται στην αστική δικαιοδοσία του Επαρχιακού Δικαστηρίου.

Ανάλογοι περιορισμοί ισχύουν και στην Αγγλία σε σχέση με τη δικαιοδοσία των κατώτερων πολιτικών δικαστηρίων, των κομτει- 5
ακών δικαστηρίων (county courts). Όπως επισημαίνεται στη **Jennison v. Baker** [1972] 1 All E.R. 997, όπου οι πράξεις καταφρό-
νησης του δικαστηρίου διαπράττονται από τρίτο με την παροχή
βοήθειας στην ανυπακοή διαταγής του δικαστηρίου, η καταφρόνηση
έχει ποινικό χαρακτήρα και επομένως το κομτειακό δικαστήριο
στερείται δικαιοδοσίας να επιληφθεί της κατηγορίας αυτής. Όπως
και στην περίπτωση του Επαρχιακού Δικαστηρίου στην άσκηση της
αστικής του δικαιοδοσίας, η δικαιοδοσία του κομτειακού δικαστη- 10
ρίου να επιληφθεί πράξεων που συνιστούν ποινική καταφρόνηση,
περιορίζεται σε πράξεις καταφρόνησης που διαπράττονται στην
παρουσία του δικαστηρίου.

Ο κ. Κληρίδης κάλεσε το Δικαστήριο να διακρίνει την **Constant-**
inides (ανωτέρω), υποστηρίζοντας ότι ο λόγος της συναρτάται με τα 15
ιδιαίτερα γεγονότα της υπόθεσης που είχε το Δικαστήριο ενώπιόν
του. Υπέβαλε ότι ο λόγος της δε δικαιολογεί το γενικό περιορισμό
της δικαιοδοσίας που παρέχει το Άρθρο 42 του Ν. 14/60 σε πράξεις
ανυπακοής προς διατάγματα του δικαστηρίου. Προς υποστήριξη
των θέσεών του, έκαμε ιδιαίτερη αναφορά σε δυο πρόσφατες αγγλι- 20
κές αποφάσεις και εισηγήθηκε ότι αυτές υποστηρίζουν ότι η δικαιο-
δοσία πολιτικού δικαστηρίου για την τιμωρία της καταφρόνησης,
επεκτείνεται σε πράξεις που συνιστούν πατροπαράδοτα τόσο αστική
όσο και ποινική καταφρόνηση του δικαστηρίου [βλ. **Attorney-**
General v. Newspaper Publishing plc and Others [1987] 3 All E.R. 25
276 και **Attorney-General v. Times Newspapers Ltd & Another**
[1991] 2 All E.R. 398].

Διαφωνούμε ότι οι πιο πάνω αποφάσεις αμβλύνουν το διαχωρι-
σμό μεταξύ πολιτικής και ποινικής καταφρόνησης του δικαστηρίου
ή ότι μεταβάλλουν το πλαίσιο δικαιοδοσίας για την τιμωρία πράξε- 30
ων καταφρόνησης του δικαστηρίου από κατώτερα πολιτικά δικα-
στήρια στην Αγγλία (county courts).

Εξάλλου, οι μηχανισμοί για την ενεργοποίηση της δικαιοδοσίας
του Ανωτάτου Δικαστηρίου της Αγγλίας για την τιμωρία πράξεων
που συνιστούν καταφρόνηση, ρυθμίζονται θεσμικά από την Ord. 52 35
r.1 The Supreme Court Practice 1982, Vol. 1 και, παλαιότερα, από
την Ord. 59 r.26 - The Annual Practice 1960.

Δε διαπιστώνεται οτιδήποτε το οποίο να δικαιολογεί απόκλιση
από το λόγο της **Constantinides** (ανωτέρω) ως προς τη διάκριση
μεταξύ πράξεων αστικής και ποινικής καταφρόνησης του δικαστη- 40
ρίου, ή τη **Mouzouris** και την **Krashas** (ανωτέρω) ως προς το δι-

καιοδοτικό βάρθρο του Άρθρου 42 του Ν. 14/60 και το δικονομικό πλαίσιο της Δ.42Α.

5 Η κατάληξη στην οποία αγόμεθα, είναι ότι το Επαρχιακό Δικαστήριο, στην άσκηση της αστικής του δικαιοδοσίας, στερείται δικαιοδοσίας να επιληφθεί του αντικειμένου της αίτησης που ο εφεσίβλητος υπέβαλε ενώπιον του Επαρχιακού Δικαστηρίου. Η εκδίκαση της αίτησης θα έθετε τη λειτουργία του Επαρχιακού Δικαστηρίου έξω από τα δικαιοδοτικά του όρια. Επομένως δικαιολογείται η έκδοση εντάλματος "Prohibition" το οποίο να απαγορεύει στο 10 Επαρχιακό Δικαστήριο να επιληφθεί της υπόθεσης και, παράλληλα, η έκδοση εντάλματος "Certiorari" με το οποίο να παραμερίζεται και ν' ακυρώνεται η απόφαση του Επαρχιακού Δικαστηρίου για καταφανές νομικό σφάλμα.

15 Ενόψει του αποτελέσματος της έφεσης, δεν είναι ανάγκη να αποφασίσουμε κατά πόσο σε αίτηση για αστική καταφρόνηση του δικαστηρίου που υποβάλλεται βάσει της Δ.42Α, είναι απαραίτητη κατά τη δίκη η προσωπική παρουσία του καθ' ου η αίτηση.

Η έφεση επιτρέπεται με έξοδα.

Η πρωτόδικη απόφαση παραμερίζεται.

20 Η αίτηση του εφεσείοντα για την έκδοση των προνομιακών ενταλμάτων "Prohibition" και "Certiorari" επιτυγχάνει με έξοδα.

Διατάσσεται η έκδοση των αντίστοιχων προνομιακών ενταλμάτων.

25 *Η έφεση επιτρέπεται με έξοδα. Εκδίδονται εντάλματα Prohibition και Certiorari.*